

Łukasz Surowiec

DWA METRY POD ZIEMIĄ

2023

Opis

Dwa metry pod ziemią to fragment horyzontu Bałtyku, umieszczony w przestrzeni publicznej Miasta Sopot, niebezpiecznie płytko pod ziemią.

Inspiracją do projektu rzeźby jest kontekst samego miasta jak i historia Sopotu. Istotnym elementem tożsamości miasta jako uzdrowiska, kurortu, czy po prostu miejsca do wypoczynku jest i była „woda”, zarówno ta szumiąca od morza, jak i ta, mająca moc uzdrawiania, płynąca spod ziemi, ze źródła. Wskazuje na to również sama nazwa tego uroczego, najmniejszego powiatowego miasta w Polsce. Niektóre kroniki podają, że nazwa pochodzi od łacińskiego "sopathis", co znaczy szumieć, inne od prasłowiańskiego „sopotъ” – źródło, wodotrysk. To, co jednak najbardziej inspirujące, to fakt, że Sopot znajduje się nad akwenem wodnym połączonym z wodami na całej planecie, które codziennie powiększają swoją objętość.

Projektowana rzeźba to minimalistyczna kompozycja w formie otworu w ziemi, w którym znajdować ma się ruchoma, szumiąca i falująca morska woda. Architektura projektowanego otworu, nawiązywać ma estetyką do klasycznych kręgów studziennych lub miejskich fontann. Wysokość tafli wody w otworze wyznaczać ma realny poziom morza (horyzont Bałtyku).

Rzeźba w formie morza spod ziemi jest bezpośrednio zaczerpnięta z natury. Wizualną inspiracją do projektu są obrazy zapadającego się, zamarzającego gruntu wiecznej zmarzliny (ilustracja dołączona do projektu). Zjawisko to, zwane przez klimatologów tykającą bombą cieplarnianą, jest jednym z najbardziej niebezpiecznych zjawisk, stanowiących istotne zagrożenie dla ciągłości życia, jakie znamy. Projektowana rzeźba, choć naśladuje naturę, jest jednak wyabstrahowaną sytuacją niemożliwą. Ma potencjał publicznej atrakcji, może bawić, ale i słusznie niepokoić. Współgrająca z emocjami rzeźba ma pozostać przestrzenną ikonografią, naukowym wykładem, jak i rzeźbiarskim wykresem aktualnego poziomu wód oceanicznych i morskich.

Planowanym miejscem realizacji rzeźby jest Park Północny w Sopocie, który według map geodezyjnych znajduje się dwa metry n.p.m. Głębokość do tafli wody w zaprojektowanym otworze

ma wynosić dokładnie tyle samo — dwa metry. Woda ma być umieszczona w specjalnie zaprojektowanym zbiorniku, w którym będzie się znajdować mechanizm produkujący morskie fale (rys. tech. 1). Za poziom fal odpowiadać ma sterownik.

Sam tytuł *Dwa metry pod ziemią* wynika bezpośrednio z planowanej lokalizacji rzeźby i aktualnego poziomu morza. Głębokość powierzchni morza zbiega się z powszechnie przyjętą normą pochówku zmarłych. Przyjmuje się, że taka głębokość jest bezpieczną granicą dla zdrowia osób żyjących. W realizacji rzeźby analogia głębokości poziomu wody wydaje się podobna, z tym że w przeciwieństwie do pomników grobowych, otwór w ziemi nie zostanie przykryty – pozostanie publicznie dostępny.

Projekt ma formę otwartą, nadaję mu wyłącznie konceptualny kierunek. Estetyka rzeźby – sposób jej wykończenia, zależna będzie również od dokładnego miejsca instalacji. Pozostają również otwarte pytania: kto i kiedy zarządza falami (pogoda, statystyki, turyści, inne emocje). Zakładam mobilny sterownik, którym łatwo będzie zarządzać. Wychodzę z założenia, że sztuka w przestrzeni publicznej jest również dla jego użytkowników i może być poddawana zmianom. Woda pod ziemią może być cicha, statyczna jak w studni, burzliwa jak podczas sztormu lub też ciągle łagodnie falować. Do opisu dołączam przykładowe wizualizacje i rysunki techniczne. Dokładna lokalizacja, architektoniczne i instalacyjne szczegóły zostaną opracowane na ewentualnym dalszych etapie prac po konsultacji z organizatorem i władzami miasta Sopot.

Kraków, 30.01.2023